

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

РЕШЕНИЕ №16

София, 6 ноември 1997 г.

(обн., ДВ, бр. 106 от 14 ноември 1997 г., попр., бр. 108 от 1997 г.)

Конституционният съд в състав:

Председател: Живко Сталев

Членове: Асен Манов

Цанко Хаджистойчев

Станислав Димитров

Неделчо Беронов

Димитър Гочев

Стефанка Стоянова

Тодор Тодоров

Александър Арабаджиев

Георги Марков

Маргарита Златарева

при участието на секретар-протоколита Гергана Иванова разгледа в закрито заседание на 6 ноември 1997 г. конституционно дело № 8 от 1997 г., докладвано от съдията Димитър Гочев.

Делото е образувано на 16 юли 1997 г. по искане на 52 народни представители от 38-о Народно събрание за даване задължително тълкуване от Конституционния съд на разпоредбата на чл. 65, ал. 2 от Конституцията.

Искането е мотивирано с необходимостта да се разкрие смисъла на израза "прекъсват изпълнението" на заемана държавна служба в аспекта на статута на народен представител в текста, който гласи:

"Кандидатите за народни представители, които заемат държавна служба, прекъсват изпълнението ѝ след регистрацията си."

Сочи се, че в практиката органи и лица влагат различно съдържание в понятието "прекъсване изпълнението на държавна служба". Поставени са и два конкретни въпроса.

Конституционният съд е намерил искането за допустимо и с определение от 31 юли 1997 г. го е допуснал за разглеждане по същество.

По делото са конституирани като заинтересувани страни Народното събрание, Министерският съвет и Висшият съдебен съвет.

Народното събрание с писмо № 50-06-36 от 12 септември 1997 г. изпраща своето становище, изготвено от Комисията по правните въпроси и законодателството срещу корупцията. В него се сочи, че разпоредбата на чл. 65, ал. 2 от Конституцията, като постановява, че кандидатите за народни представители, които заемат държавна служба, след регистрацията си прекъсват изпълнението ѝ, нямат предвид прекратяване на трудовоправните отношения на кандидатите, а само временно преустановяване изпълнението на задълженията на кандидата. Ако след провеждането на изборите кандидатът не бъде избран, той възобновява изпълнението на трудовите си задължения.

Становището на Министерския съвет е изразено с писмото му № 11-00-52 от 15 септември 1997 г. В него се прави анализ на понятието "прекъсва" с оглед употребата му в различни законови текстове, както и като се сравнява със смисловото му съдържание в други текстове на Конституцията. Прекъсването на изпълнението на държавната служба е само за времето, когато кандидатът за народен представител има това качество. Когато загуби качеството си на кандидат за народен представител, той възобновява изпълнението на заеманата по силата на трудов договор или мандат длъжност.

По отношение на втория конкретен въпрос Министерският съвет сочи, че този въпрос е свързан със статута не на кандидата за народен представител, а с този на народния представител, който след като е вече избран, не може да изпълнява друга държавна служба.

Министерският съвет намира, че крайният момент, до който това задължение съществува, е моментът, когато лицето изгубва качеството си на кандидат за народен представител. Цитира се текстът на чл. 49, ал. 3 от Закона за избиране на народни представители, общински съветници и кметове, съгласно който след прекратяване на пълномощията на избраните лица те имат право да заемат предишната си длъжност. От това Министерският съвет прави извод, че нормата на чл. 68, ал. 1 от Конституцията не се нуждае от тълкуване.

В становището си от 22 септември 1997 г. Висшият съдебен съвет намира, че вторият поставен от авторите на искането за тълкуване въпрос няма връзка с чл. 65, ал. 2 от Конституцията, тъй като засяга проблеми, възникващи след прекратяване на пълномощията на народния представител. Пзовава се на решението на Конституционния съд от 6 април 1993 г. по к.д. № 6 от 1993 г., в което се прави разлика между адресатите на разпоредбата на чл. 65, ал. 2 от Конституцията - кандидатите за народни представители, и тези на чл. 68, ал. 1 - народните представители.

Висшият съдебен съвет, като приема, че предмет на делото е единствено тълкуването на чл. 65, ал. 2 от Конституцията, поддържа, че не може да има двузначно тълкуване на хипотезите, касаещи трудовите правоотношения на кандидатите и самите депутати, уредени в чл. 65, ал. 2 и чл. 68, ал. 1 от Конституцията. В първия случай става дума за временно преустановяване изпълнението на трудовоправните задължения, а във втория - забрана да се изпълнява друга държавна служба.

Конституционният съд, за да се произнесе, съобрази:

Предметът на делото е определен от Конституционния съд с определението му по чл. 19, ал. 1 ЗКС от 31 юли 1997 г., като "допуска разглеждане по същество искането на 52 народни представители от 38-о Народно събрание". Следователно предмет на делото е предметът на искането така, както е направено. А направеното искане е за тълкуване на израза "прекъсване изпълнението на заеманата държавна служба по смисъла на чл. 65, ал. 2 от Конституцията в аспекта на статута на народен представител".

Първият от допълнителните конкретни въпроси на авторите на искането се отнася до изясняване на съдържанието на понятието "прекъсват изпълнението" по смисъла на чл. 65, ал. 2 от Конституцията. Вторият въпрос обаче се отнася до разпоредбата на чл. 68, ал. 1 и отговорът му не влиза в предмета на тълкуване, а именно употребения в чл. 65, ал. 2 от Конституцията израз.

В чл. 65, ал. 2 от Конституцията се имат предвид регистрираните кандидати за народни представители, които към момента на регистрацията заемат държавна служба.

Държавната служба, както това е посочено в Решение № 5 от 6 април 1993 г. по к.д. №6 от 1993 г., е "дейност по осъществяване на функциите на държавата". Тази дейност се извършва от името на държавата и за реализиране на правомощията на предвидените в Конституцията нейни органи.

Когато кандидатът за народен представител заема такава държавна служба, трябва да прекъсне изпълнението ѝ, което означава, че трябва да не изпълнява дейността си в тази служба и каквито и да е функции, свързани с нея. Това фактическо състояние не се отразява на правния статут на лицето. Ако то е в трудово-договорни отношения за изпълнението на тази държавна служба, тези отношения не се прекратяват. Не се прекратява и неговият

мандат, ако се касае до мандатна длъжност. Прекъсването представлява временно преустановяване изпълнението на служебните задължения.

Целта на разпоредбата, както това е посочено в Решение № 5 от 6 април 1993 г. по к.д. №6 от 1993 г., е да се осигури равенство на кандидатите за народни представители в избирателната кампания на кандидатите за народни представители.

Затова след приключване на изборите, ако кандидатът не е избран за народен представител, тъй като той загубва вече качеството си на кандидат, за него отпада забраната да изпълнява функциите си в държавната служба. Не е необходимо подновяването на правоотношението му, по силата на което той изпълнява държавната служба.

По тези съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията Конституционният съд

РЕШИ:

Изразът "прекъсват изпълнението" по смисъла на чл. 65, ал. 2 от Конституцията означава, че кандидатът за народен представител след регистрацията си запазва заеманата от него държавна служба, но не упражнява функциите ѝ. Ако той не бъде избран за народен представител, ще продължи изпълнението им.

Председател: Живко Сталев